

Rijksdienst voor Ondernemend
Nederland

Versnelde klimaatinvesteringen in de industrie

In opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Onder voorbehoud van publicatie in de Staatscourant

Handleiding 2020

**>> Duurzaam, Agrarisch, Innovatief
en Internationaal Ondernemen**

Inhoudsopgave

1. Introductie	3
2. Soorten projecten en thema's	3
2.1 Soorten projecten	3
2.2 De verschillende thema's.....	4
3. Kom ik in aanmerking	5
3.1 Voorwaarden	5
3.2 Beoordeling.....	5
3.3 Afwijzingsgronden	6
4. Subsidie en Projectkosten	7
4.1 Subsidiebudget en maximale subsidie.....	7
4.2 Subsidiepercentages	7
4.3 Projectkosten	8
5. De aanvraagprocedure in vijf stappen	10
6. Onderdelen van de subsidieaanvraag	11
7. Als uw project subsidie krijgt toegekend	12
8. Bijlage 1: Factoren CO2-equivalentie	13
9. Bijlage 2: Toelichting afwijzingsgronden	14
10. Bijlage 3: Verklarende woordenlijst	17

1. Introductie

In 2020 moet Nederland de uitstoot van broeikasgassen met 25 procent hebben verminderd ten opzichte van 1990. **Deze reductie geldt ook voor de jaren 2021 en verder.** Doel van de subsidiemodule Versnelde klimaatinvesteringen in de industrie is het ondersteunen van investeringen in materiële en immateriële activa door ondernemingen uit de **industrie die bijdragen aan het kosteneffectief reduceren van de CO₂-emissies** of emissies van overige broeikasgassen in Nederland in 2020. Het gaat daarbij om de (toepassingen van) apparaten, systemen of technieken die een terugverdientijd hebben zonder subsidie van meer dan vijf jaar en waarvan de werking al minimaal drie keer eerder in Nederland gedemonstreerd is. De regeling is opgenomen als Titel 4.6. Versnelde klimaatinvesteringen in de industrie van de Regeling nationale EZ-subsidies.

2. Soorten projecten en thema's

2.1 Type projecten

Het gaat in deze subsidiemodule om investeringssteun voor praktijktoepassingen door een eindgebruiker/exploitant, omdat investeringssteun enkel mag worden ingezet voor de onderneming die met zijn eigen activiteiten een milieuvoordeel realiseert tijdens de looptijd van het project (dat wil zeggen: uiterlijk bij ingebruikname van de installatie). De aanvrager van de subsidie dient dan ook een investeerder te zijn die eigenaar is en blijft van hetgeen waarin wordt geïnvesteerd. De projecten betreffen investeringen in materiële en eventueel immateriële activa. Leaseconstructies zijn mogelijk voor zover het om financiële lease gaat, waarbij de leasener eigenaar wordt van de installatie.

Voor subsidie komen in aanmerking projecten die betrekking hebben op:

1. investeringen ten behoeve van energie-efficiëntie die voldoen aan de voorwaarden van artikel 38 van de algemene groepsvrijstellingsverordening;
2. investeringen ten behoeve van recycling en hergebruik van afval die voldoen aan de voorwaarden van artikel 47 van de algemene groepsvrijstellingsverordening;
3. investeringen ten behoeve van lokale infrastructuur die voldoen aan de voorwaarden van artikel 56 van de algemene groepsvrijstellingsverordening;
4. investeringen ten aanzien van overige CO₂-reducerende maatregelen die voldoen aan de voorwaarden van artikel 36 van de algemene groepsvrijstellingsverordening.

2.2 De verschillende thema's

Energie-efficiëntie

Bij projecten op het gebied van energie-efficiëntie gaat het erom dat de onderneming die subsidie aanvraagt door de investering minder energie gaat verbruiken binnen (het productieproces van) zijn onderneming. Deze projecten moeten voldoen aan de voorwaarden van artikel 38 van de algemene groepsvrijstellingsverordening.

De subsidie wordt niet verleend wanneer de verbeteringen worden uitgevoerd om ervoor te zorgen dat ondernemingen voldoen aan reeds vastgestelde Unienormen, zelfs al zijn die nog niet van kracht

Recycling en hergebruik van afval

Projecten betreffende investeringen ten behoeve van recycling en hergebruik van afval moeten voldoen aan de voorwaarden van artikel 47 van de algemene groepsvrijstellingsverordening.

Recycling van afval betreft elke nuttige toepassing waardoor afvalstoffen opnieuw worden verwerkt tot producten, materialen of stoffen, voor het oorspronkelijke doel of voor een ander doel. Dit omvat het opnieuw bewerken van organisch afval, maar het omvat niet energierecuperatie, noch het opwerken tot materialen die bestemd zijn om te worden gebruikt als brandstof of als opvulmateriaal.

Met *hergebruik* wordt bedoeld elke handeling waarbij producten of componenten die geen afvalstoffen zijn, opnieuw worden gebruikt voor hetzelfde doel als dat waarvoor zij waren bedoeld. Het moet gaan om recycling en hergebruik van afval dat door andere ondernemingen dan de subsidieaanvrager geproduceerd is. Het gerecycleerde of hergebruikte materiaal zou anders bij het afval belanden of op een minder milieuvriendelijke wijze worden verwerkt. De investering moet verder gaan dan de huidige stand van de techniek.

De subsidie die op grond van de subsidiemodule Versnelde klimaatinvesteringen in de industrie verleend wordt, is niet bestemd voor nuttige toepassing van afvalstoffen, niet zijnde recycling. Ook is van belang dat de subsidie vervuilers niet indirect bevrijdt van lasten die zij volgens het recht van de Europese Unie moeten dragen, of van lasten die als normale ondernemingskosten dienen te worden beschouwd. Verder mag de investering niet uitsluitend de vraag naar het te recyclen materiaal toe laten nemen zonder dat de inzameling van dat materiaal toeneemt. Tot slot is de subsidie niet bestemd voor investeringen met betrekking tot recycling en hergebruik van het eigen afval van de subsidieaanvrager.

Met het oog op de transitieagenda's circulaire economie worden voorstellen op het gebied van recycling en hergebruik van kunststoffen, textiel, meubels en matrassen aangemoedigd.

Lokale infrastructuurvoorzieningen

Deze projecten betreffen investeringen in lokale infrastructuurvoorzieningen die voldoen aan de voorwaarden uit artikel 56 van de algemene groepsvrijstellingsverordening. Dit betekent dat de subsidie niet bestemd is voor infrastructuurvoorzieningen die onder andere delen van hoofdstuk III (met uitzondering van Deel 1 — Regionale steun) van de algemene groepsvrijstellingsverordening vallen. Ook is de subsidie niet bestemd voor luchthaveninfrastructuur en haveninfrastructuur. Van belang is dat de lokale infrastructuurvoorzieningen aan belangstellende partijen op open, transparante en niet-discriminerende basis beschikbaar worden gesteld. De prijs die voor het gebruik of de verkoop van de infrastructuur wordt berekend, dient overeen te stemmen met een marktprijs. Iedere concessie of iedere andere vorm van toewijzing aan een derde om de infrastructuur te exploiteren, vindt op open, transparante en niet-discriminerende basis plaats, rekening houdende met de geldende aanbestedingsregels.

Specifieke infrastructuur als bedoeld in artikel 56, zevende lid, van de algemene groepsvrijstellingsverordening komt niet voor subsidie in aanmerking. Specifieke infrastructuur is infrastructuur die is aangelegd voor vooraf identificeerbare ondernemingen en op hun behoeften is toegesneden (geen open infrastructuur).

Overige CO₂-reducerende maatregelen

Hieronder vallen andere CO₂-reducerende investeringen dan genoemd onder punt 2.1 tot en met 2.3 die passen binnen de voorwaarden van artikel 36 van de algemene groepsvrijstellingsverordening.

De investering voldoet aan een van de volgende voorwaarden:

- a) zij stelt de subsidieaanvrager in staat het uit zijn activiteiten voortvloeiende niveau van milieubescherming te verhogen door verder te gaan dan de geldende Unienormen, ongeacht of er nationale normen bestaan die strenger zijn dan de Unienormen;
- b) zij stelt de subsidieaanvrager, bij ontstentenis van Unienormen, in staat het uit zijn activiteiten voortvloeiende niveau van milieubescherming te verhogen.

Reikwijdte

Zie hoofdstuk 3.3 voor projecten die in ieder geval niet in aanmerking komen voor subsidie.

3. Kom ik in aanmerking?

3.1 Voorwaarden

De belangrijkste voorwaarden uit de regeling hebben we voor u op een rij gezet.

Wie kunnen subsidie aanvragen?

- Een individuele onderneming uit de industrie die voor eigen rekening en risico een project uitvoert.

•

Waarvoor kunt u subsidie aanvragen?

- Voor investeringen in de eigen bedrijfsvoering:
 - o die bijdragen aan de reductie van de uitstoot van CO₂ in Nederland op een van de wijzen beschreven in hoofdstuk 2 van deze handleiding; *én*
 - o die een terugverdiendtijd zonder subsidie van meer dan 5 jaar hebben.
-
- Onder CO₂ wordt verstaan: CO₂ of CO₂-equivalent;
- CO₂-equivalent: de hoeveelheid CH₄, N₂O, HFK's, PFK's en SF₆, die overeenkomstig de factoren in bijlage 1 eenzelfde broeikas effect oplevert als een massa-eenheid CO₂;

Wanneer beginnen en hoe lang mag een project duren?

- Projecten mogen niet gestart zijn voordat de subsidieaanvraag is ingediend. Dat betekent ook dat u nog geen verplichtingen mag zijn aangegaan voor het moment van indiening van de subsidieaanvraag (ook als deze kosten nog niet betaald zouden zijn).
- **Het project moet uiterlijk 31 december 2023 zijn gerealiseerd**(kosten gemaakt en betaald).

Wat is nog meer belangrijk?

- U dient de financiering van uw eigen aandeel in de projectkosten (het deel dat niet gesubsidieerd wordt) rond te hebben.

3.2 Beoordeling

De beoordeling van de aanvragen vindt plaats op volgorde van binnenkomst van de aanvragen. Daarbij telt de datum dat uw aanvraag compleet is. Zie hoofdstuk 6 voor de stukken die u moet meesturen. Nadat uw aanvraag compleet is, is de beoordelingstermijn maximaal acht weken. Als uw project aan de voorwaarden voldoet en er geen afwijzingsgronden van toepassing zijn, kunt u subsidie krijgen zolang er budget beschikbaar is.

3.3 Afwijzingsgronden

(voor uitgebreide toelichting zie bijlage 2)

In onderstaande gevallen wordt uw projectvoorstel in ieder geval afgewezen.

- De investering past niet in de regeling: het past niet in de beschrijving van projecten die we zoeken (bijlage 4.6.2 bij de regeling, zie hoofdstuk 2).
- Het is niet aannemelijk dat het project binnen de maximaal toegestane looptijd wordt voltooid.
- Er bestaat gegronde vrees dat de betrokkenen het project niet kunnen financieren.
- Er is onvoldoende vertrouwen dat de betrokkenen de capaciteiten hebben om het project uit te voeren.
- Er is onvoldoende vertrouwen in de technische of economische haalbaarheid van het project.
- Er is onvoldoende vertrouwen dat de terugverdiensperiode van de investering meer dan vijf jaar zou zijn zonder subsidie.
- Het project betreft zekere of voorwaardelijke maatregelen ten aanzien waarvan de aanvrager als deelnemer van de Meerjarenafpraak energie-efficiëntie 2001-2020, de Meerjarenafpraak Energie-efficiëntie ETS-ondernemingen (MEE) of het Addendum Meerjarenafpraak energie-efficiëntie ETS-ondernemingen (MEE) reeds verplichtingen op zich heeft genomen ter verbetering van de energie-efficiëntie (de maatregel is al onderdeel van de plannen).
- De kwaliteit van het project is onvoldoende, blijvend uit de uitwerking van aanpak en **methodiek, de omgang met risico's, de uitvoerbaarheid, de deelnemende partijen en de mate** waarin de beschikbare middelen effectief en efficiënt worden ingezet.
- **Het project is niet gericht op de reductie van de uitstoot van CO₂ in een onderneming die** valt onder hoofdgroep C (Industrie), D (alleen energiedistributie) of E (afval- en afvalwaterverwerking) van de Standaardbedrijfsindeling 2008, versie 2019, van het Centraal Bureau voor de Statistiek. *Via deze link kunt u [de SBI indeling van het CBS raadplegen](#).*
- De te verlenen subsidie is **minder dan € 125.000**.
- U heeft onvoldoende aannemelijk gemaakt dat het een project betreft ten behoeve van een investering die zich in drie of meer soortgelijke projecten in de industrie in Nederland al bewezen heeft.
- Voor het project zou DEI+ subsidie aangevraagd kunnen worden.
- Het project betreft het ontwerp en de vervaardiging van milieuvriendelijke producten, machines of vervoermiddelen betreffen, die minder natuurlijke hulpbronnen gaan verbruiken; het gaat om de gebruiker van milieuvriendelijke producten.
- De subsidieontvanger realiseert niet direct een milieuvoordeel op het niveau van zijn onderneming, maar het milieuvoordeel wordt elders in de (productie)keten gerealiseerd. Het gaat er bij milieu-investeringssteun om dat een onderneming het uit zijn eigen activiteiten voortvloeiende niveau van milieubescherming verhoogt. Milieu-investeringssteun mag enkel worden ingezet voor de ondernemer die met zijn eigen activiteiten een milieuvoordeel realiseert tijdens de looptijd van het project (dat wil zeggen: uiterlijk bij ingebruikname van de installatie). De aanvrager van de subsidie dient dan ook een investeerder te zijn die eigenaar is en blijft van hetgeen waarin wordt geïnvesteerd.
- Het project wordt uitgevoerd om ervoor te zorgen dat de ondernemingen voldoet aan reeds vastgestelde en nog niet in werking getreden Unienormen;
- Het project betreft maatregelen die het gebruik van hernieuwbare energiebronnen bevorderen en onder artikel 41 van de algemene groepsvrijstellingsverordening vallen; ook projecten die biobrandstoffen betreffen komen niet in aanmerking voor subsidie vanwege de geldende bijmengverplichting voor hernieuwbare energie in het vervoer in Nederland.
- het project betreft CO₂-afvang, -opslag en -hergebruik (inclusief projecten op het gebied van zogenaamde blauwe waterstof);
- Het project betreft enkel de pre-engineering van een installatie, aangezien het erom gaat dat de installatie binnen de realisatietermijn in gebruik genomen wordt.
- De te bereiken CO₂-reductie in Nederland staat niet in verhouding tot de totale subsidiabele projectkosten die opgevoerd worden.

4. Subsidie en Projectkosten

4.1 Subsidiebudget en maximale subsidie

Het beschikbare subsidiebudget, de maximale subsidie per project en de openstellingsperiode zijn als volgt:

Regeling	Budget	Openstellingstermijn
Versnelde klimaatinvesteringen in de industrie	€ 28 mln	01/09/2020 09.00 t/m 14/12/2021 17.00 uur.

4.2 Subsidiepercentages

De subsidiepercentages zijn afhankelijk van het soort project en zijn als volgt:

Soort project	Subsidiepercentage	Opmerking
Milieu-project/overige CO ₂ -reducerende maatregelen	40%	Subsidiabel zijn de extra kosten t.o.v. een minder milieuvriendelijke investering die zonder de steun op geloofwaardige wijze zou zijn verricht.
Recyclingproject	35%	Subsidiabel zijn de extra kosten t.o.v. een conventioneel proces van hergebruik en recycling met dezelfde capaciteit die zonder de steun zou zijn gebouwd.
Lokaal infrastructuurproject	50%	Subsidie ≤ (investeringskosten – exploitatiewinst) Infrastructuur voor elektriciteit en gas alleen in steungebieden.
Energie-efficiëntie	30%	Subsidiabel zijn de extra kosten t.o.v. een minder milieuvriendelijke investering die zonder de steun op geloofwaardige wijze zou zijn verricht.
Alle projecten	+ 10 procentpunten + 20 procentpunten	Voor middelgrote ondernemingen Voor kleine ondernemingen

Minder subsidie aanvragen mag. Dat kan positief doorwerken in het beoordelingscriterium "kwaliteit van het project".

4.3 Projectkosten

Als projectkosten komen de kosten in aanmerking die rechtstreeks zijn toe te rekenen aan een project. Subsidiabele kosten worden, afhankelijk van het project, berekend in overeenstemming met de artikelen 36, 38, 47, en 56 van de algemene groepsvrijstellingsverordening (dit is verwerkt in de modelbegroting).

Bij een project gaat het om investeringssteun voor praktijktoepassingen door een eindgebruiker/exploitant. Het betreft investeringen in materiële en eventueel immateriële activa. Leaseconstructies zijn mogelijk voor zover het om financiële lease gaat, waarbij de leasener eigenaar wordt van de installatie. De installatie blijft ook na het project in gebruik. Het gaat hierbij dus nadrukkelijk om investeringsprojecten, waarbij de aanvrager investeringen doet (in activa) die CO₂ reduceren. U kunt geen subsidie aanvragen voor een project als u met de investering geen aantoonbare duurzaamheidsbijdrage realiseert.

Productiemachines voor milieuvriendelijke producten komen niet in aanmerking voor subsidie.

Bij een project krijgt u subsidie over de extra investeringskosten van een investering. De modelbegroting werkt dit voor u uit.

Dit betekent dat er bijna altijd een referentie-investering bestaat, die opgevoerd moet worden. Dit zijn de kosten van een realistisch, minder milieuvriendelijk alternatief voor de in het project opgevoerde investering. Het niet opvoeren van een referentie-investering wordt over het algemeen niet geaccepteerd, omdat er functioneel altijd wel een product of proces bestaat dat in de plaats kan treden van de beoogde investering.

Voor projecten op het gebied van milieu, energie-efficiëntie en recycling geldt dat de subsidieontvanger zelf het milieuvoordeel moet behalen, met andere woorden; subsidie wordt verleend aan een aanvrager die zelf binnen zijn onderneming een milieuvoordeel realiseert (zoals: energie-efficiëntie, CO₂-reductie, het voorkomen van het storten of verbranden van afval; ketenprojecten zoals bijvoorbeeld projecten op het gebied van biobased grondstoffen, voldoen hier niet aan als er niet één van de genoemde milieuvoordelen op het niveau van de onderneming zelf behaald wordt).

4.4 Wat als een provincie, gemeente of andere overheid een bijdrage levert?

Als een provincie, gemeente of andere overheid ook subsidie verleent aan het project, is er sprake van cumulatie van subsidies. Ook kan de provincie, gemeente of andere overheid zelf deelnemen aan een project (in-kind; uren). Het bestuursorgaan moet zelf verklaren bij deelname of ze dat doen vanuit hun wettelijke of hun niet-wettelijke taken.

In deze subsidieregeling is ervoor gekozen om zoveel mogelijk gebruik te maken van de ruimte die het steunkader biedt. Dat betekent dat subsidies vanuit de SDE+, Horizon 2020, provincies, gemeenten, waterschappen, gemeentes en openbare lichamen als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen, niet bij voorbaat afgetrokken worden van de subsidie die vanuit deze regeling mogelijk is.

Als het gaat om de wettelijke taken van een provincie, gemeente of andere overheid, levert de bijdrage van een bestuursorgaan een voordeel op voor de andere projectdeelnemers dat met publiek geld bekostigd wordt. Als het een cash bijdrage betreft, noemen we dat subsidie. De subsidie wordt opgeteld bij de subsidie die de cash ontvangende deelnemer aanvraagt. Als het een in kind bijdrage betreft (uren) wordt dit voordeel naar rato van de projectkosten verdeeld over de andere projectdeelnemers. Per deelnemer wordt vervolgens beoordeeld of de totale steun binnen de maximaal toegestane steunruimte uit het steunkader blijft. Het eventuele teveel wordt voor ondernemingen afgetrokken van de gevraagde subsidie.

Als het gaat om de niet-wettelijke taken kwalificeert het bestuursorgaan voor die activiteiten als een onderneming. De bijdrage hoeft niet verrekend te worden.

Er zijn globaal twee situaties mogelijk:

1. Na toepassing van de subsidiepercentages is het **subsidiebedrag kleiner dan € 3 miljoen**. Omdat de subsidiepercentages in deze regeling over het algemeen de maxima uit de Algemene groepsvrijstellingsverordening zijn, zullen andere subsidies/steun waarschijnlijk in mindering gebracht worden, zodat het totaal niet meer is dan de subsidiepercentages toestaan.
2. Na toepassing van de subsidiepercentages is het **subsidiebedrag groter dan € 3**. RVO.nl kan **maximaal € 3 miljoen** verstrekken en controleert of de combinatie met de andere subsidies/steun leidt tot overschrijding van de maximaal toegestane subsidiepercentages en steunbedragen uit de Algemene groepsvrijstellingsverordening. Is dat het geval, dan zal RVO.nl de te verstrekken subsidie zodanig verlagen dat het toegestane maximum niet overschreden wordt.

Soort project	Maximale steun o.g.v. AGV
Lokale infrastructuur	€ 10 mln of de totale kosten indien deze meer dan € 20 miljoen bedragen voor dezelfde infrastructuurvoorziening.
Recycling, Milieu (overige CO ₂ -reducerende maatregelen) en energie-efficiëntie	€ 15 miljoen

5. De aanvraagprocedure in vijf stappen

Stap 1 – Benader RVO.nl met een vraag

Als u nog niet goed weet of u voor subsidie in aanmerking komt, dan is het verstandig om dit telefonisch te toetsen. Hiervoor kunt u contact opnemen met Klantcontact van RVO.nl, telefoon: 088 0424242. Of dien een projectidee in via de website.

Stap 2 – Dien uw subsidieaanvraag op tijd in

U kunt een subsidieaanvraag indienen tijdens de openstellingstermijn. U dient uw subsidieaanvraag in via het eLoket: www.rvo.nl/eloket. Om in te kunnen dienen heeft u een eHerkenningmiddel nodig. U heeft minimaal betrouwbaarheidsniveau 1 nodig. Vraag dit tijdig aan! Dit kost een aantal werkdagen. <http://www.rvo.nl/digitaal-indienen/stappenplan-eherkenning>.

Stap 3 – Is uw aanvraag volledig?

Als uw aanvraag binnenkomt, controleren wij of alle benodigde stukken aangeleverd zijn (zie hoofdstuk 6). Als uw aanvraag compleet is, nemen we uw aanvraag in behandeling. Is dit niet het geval, dan ontvangt u brief met het verzoek om de aanvraag aan te vullen. Aanvragen die we ontvangen op de sluitingsdag worden alleen in behandeling genomen als ze compleet zijn. Na de sluitingsdag is er geen mogelijkheid meer om uw aanvraag aan te vullen. RVO.nl stuurt alle correspondentie die op uw subsidieaanvraag volgt naar de penvoerder of, indien u dat heeft aangegeven, naar een intermediair.

Stap 4 – Beoordeling van de aanvraag

RVO.nl beoordeelt de aanvragen op volgorde van binnenkomst van de aanvragen. Daarbij geldt de datum dat uw aanvraag compleet is. In deze fase toetsen we of er inhoudelijke of financiële redenen zijn om uw subsidieaanvraag af te wijzen. Als uw project aan de inhoudelijke vereisten voldoet, dan kunt u subsidie krijgen tot het beschikbare budget is uitgeput.

Stap 5 – Uitsluitel over toekenning of afwijzing

De termijn voor beoordeling op volgorde van binnenkomst is acht weken. Binnen deze termijn laten we u weten of uw aanvraag is toegekend of afgewezen. De termijn kan verlengd worden.

6. Onderdelen van de subsidieaanvraag

Een subsidieaanvraag bestaat uit de volgende onderdelen:

- Het aanvraagformulier
- Bijlage 1: Projectplan
- Bijlage 2: Begroting
- Bijlage 3: Financieringsplan (onderdeel van het modelprojectplan en de model begroting)
- Bijlage 4: Exploitatieberekening
- Bijlage 5: MKB-toets (indien van toepassing)
- Bijlage 6: Overige bijlage(n)

U dient uw aanvraag in via eLoket (www.rvo.nl/eloket) en voegt de gevraagde bijlagen toe. De formats daarvoor vindt u op <https://mijn.rvo.nl/versnelde-klimateinvesteringen-industrie>. Uw aanvraag is compleet als alle onderdelen door RVO.nl ontvangen zijn.

Het aanvraagformulier

Uzelf of een intermediair vult in eLoket het aanvraagformulier in en ondertekent dit met een digitale handtekening (eHerkenning). Indien een intermediair de aanvraag voor u indient, moet u de machtiging van de intermediair apart als bijlage bijvoegen.

Bijlage 1: Projectplan

Uw subsidieaanvraag beoordelen we inhoudelijk op basis van het projectplan. Hiervoor is een modelprojectplan beschikbaar op <https://mijn.rvo.nl/versnelde-klimateinvesteringen-industrie>.

Bijlage 2: Begroting

Op <https://mijn.rvo.nl/versnelde-klimateinvesteringen-industrie> is een begrotingsmodel beschikbaar. Vul de relevante werkbladen in de begroting in.

Bijlage 3: Financieringsplan (*onderdeel van het modelprojectplan en de model begroting*)

In alle projecten is er bij de beoordeling aandacht voor de bijdrage die u zelf moet betalen. Als u uw eigen financiële bijdrage niet op tijd kunt leveren, is de kans groot dat het project mislukt of pas veel later (meer dan een 1/2 jaar) van start kan gaan. Daarom wordt het project afgewezen als er onvoldoende vertrouwen is in de financiële haalbaarheid.

In het projectplan wordt u gevraagd aan te geven hoe u de eigen bijdrage gaat financieren. Dit kan bijvoorbeeld onderbouwd worden met een verklaring van uw bank of investeerder, een (recent) jaarverslag en/of een businessplan. In de modelbegroting vult u op het tabblad financiering de samenvattende tabel over de financiering in. Zie voor meer informatie en spelregels: www.rvo.nl/subsidies-regelingen/subsidiespelregels/aanvraag-indienen/financiering-subsidieproject.

Bijlage 4: Exploitatieberekening

De exploitatieberekening bevat tenminste:

- een *specificatie* van de investeringskosten;
- een overzicht van alle kosten en baten;
- een berekening van het projectrendement en de terugverdientijd.

RVO.nl gaat ervanuit dat u voor dit type projecten een dergelijke berekening al gemaakt heeft. Daarom wordt hiervoor geen apart format ter beschikking gesteld.

Bijlage 5: MKB-toets

Om te toetsen of uw bedrijf een MKB-onderneming is, kunt u gebruik maken van de online MKB-toets op de website van de Europese Commissie. Zie <https://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/subsidiespelregels/aanvraag-indienen/mkb-toets>

Bijlage 6: Overige bijlagen

Wij raden u aan om stukken die belangrijk zijn voor het project mee te sturen, zoals:

- rapporten ter onderbouwing van de technische of economische claims die u in het projectplan doet;
- offertes;
- toezeggingen van de bank of investeerder(s);
- uitbestedingsovereenkomst(en).

7. Als uw project subsidie krijgt toegekend

Als uw project voor subsidie in aanmerking komt, ontvangt u hiervan schriftelijk bericht in de vorm van een beschikking. Hierin staat hoeveel subsidie u krijgt, welke voorwaarden er mogelijk nog gelden en aan welke bepalingen u moet voldoen.

Voorschotten

Het subsidiebedrag krijgt u in delen uitgekeerd. U krijgt automatisch (indien er geen aanvullende voorwaarden worden gesteld) een eerste voorschot binnen twee weken na verlening en na aanvang van de activiteiten.

U krijgt in totaal 90 procent van het subsidiebedrag, lineair verdeeld over de gehele projectperiode als voorschot. De voorschotten worden binnen twee weken na de start van een nieuw kwartaal automatisch uitbetaald. De laatste 10 procent van het subsidiebedrag wordt na afsluiting, bij de vaststelling van het project uitbetaald.

Als u in het projectplan heeft aangegeven gebruik te maken van een mijlpalenplan, dan worden de voorschotten verdeeld op grond van de mijlpalen. Binnen een mijlpaalperiode worden de kosten lineair verdeeld en binnen twee weken na de start van een nieuw kwartaal uitbetaald.

Wanneer het project vertraging oploopt, heeft u de plicht dit te melden en toestemming te vragen via een wijzigingsverzoek zodat ook de bevoorschotting aangepast kan worden. Indien u langere tijd onterecht voorschotten ontvangt, kan RVO.nl deze voorschotten terugvorderen en u een boete opleggen.

Verplichtingen

Houd er rekening mee dat u aan een aantal verplichtingen moet voldoen als uw projectsubsidie krijgt. De belangrijkste zijn:

- U houdt een correcte en overzichtelijke projectadministratie bij.
- U voert het project uit volgens het projectplan en de bepalingen in de beschikking;
- Voor eventuele wijzigingen in de uitvoering van het project vraagt u vooraf schriftelijk toestemming aan RVO.nl;
- Aan het eind van het project stuurt u ons binnen dertien weken een verzoek om de subsidie vast te stellen en een (openbaar) eindverslag.

Eindverslag

Het eindverslag levert u aan in een openbare versie en een vertrouwelijke versie. Het eindrapport bevat in ieder geval:

- a) een algemene en technische omschrijving van de aangeschafte en gebruikte installaties of lokale infrastructuur;
- b) een exploitatieberekening inclusief de financiële parameters van het project;
- c) een overzicht van de investeringskosten per component van het project;
- d) een overzicht van de kostenopbouw toegespitst op de verschillende kostencomponenten, inclusief risico-opslag;
- e) een overzicht van alle kosten en baten; en
- f) een berekening van de daadwerkelijk gerealiseerde CO₂-reductie in Nederland ten opzichte van de referentie-investering.

Wat gebeurt er als uw aanvraag wordt afgewezen?

Als uw subsidieverzoek wordt afgewezen, ontvangt u hiervan ook schriftelijk bericht in de vorm van een beschikking. U kunt telefonisch een nadere toelichting krijgen. Afhankelijk van de reden voor afwijzing bekijken wij samen met u of het indienen van een verbeterde aanvraag zinvol is en of er andere financiële ondersteuningsmogelijkheden zijn bij RVO.nl.

Houd er rekening mee dat al gemaakte kosten bij een eventuele tweede indiening niet voor ondersteuning in aanmerking komen.

Bijlage 1: Factoren CO₂-equivalentie

Naam	Chemische formule	Global Warming Potential (CO ₂ -eq)
Koolstofdioxide	CO ₂	1
Methaan	CH ₄	25
Distikstofmonoxide	N ₂ O	298
HFK-23	CHF ₃	14.800
HFK-32	CH ₂ F ₂	675
HFK-41	CH ₃ F ₂	92
HFK-125	CHF ₂ CF ₃	3.500
HFK-134	CHF ₂ CHF ₂	1.100
HFK-134a	CH ₂ FCF ₃	1.430
HFK-143	CH ₂ FCHF ₂	353
HFK-143a	CH ₃ CF ₃	4.470
HFK-152	CH ₂ FCH ₂ F	53
HFK-152a	CH ₃ CHF ₂	124
HFK-161	CH ₃ CH ₂ F	12
HFK-227ea	CF ₃ CHFCF ₃	3.220
HFK-236cb	CH ₂ FCF ₂ CF ₃	1.340
HFK-236ea	CHF ₂ CHFCF ₃	1.370
HFK-236fa	CF ₃ CH ₂ CF ₃	9.810
HFK-245ca	CH ₂ FCF ₂ CHF ₂	693
HFK-245fa	CHF ₂ CH ₂ CF ₃	1.030
HFK-365mfc	CH ₃ CF ₂ CH ₂ CF ₃	794
HFK-43-10mee	CF ₃ CHFCHFCF ₂ CF ₃	1.640
PFK-14	CF ₄	7.390
PFK-116	C ₂ F ₆	12.200
PFK-218	C ₃ F ₈	8.830
PFK-318	c-C ₄ F ₈	10.300
PFK-31-10	C ₄ F ₁₀	8.860
PFK-41-12	C ₅ F ₁₂	9.160
PFK-51-14	C ₆ F ₁₄	9.300
PFK-91-18	C ₁₀ F ₁₈	>7.500
Zwavelhexafluoride	SF ₆	22.800

Bijlage 2: Toelichting afwijzingsgronden

In artikel 4.6.7 van de Regeling nationale EZ-subsidies is een aantal afwijzingsgronden opgenomen die gelden naast de algemene afwijzingsgronden uit artikel 22 en 23 van het Kaderbesluit nationale EZ-subsidies. De toelichting daarop hebben we hier overgenomen.

Terugverdientijd zonder subsidie moet meer dan 5 jaar zijn

Allereerst wordt op grond van onderdeel a de subsidie afgewezen als het aannemelijk is dat de terugverdientijd van de investering 5 jaar of minder zou zijn in het geval geen subsidie op grond van deze titel verleend zou worden. Er is voor gekozen om alleen subsidie te verlenen voor de investeringen ten aanzien waarvan het vertrouwen bestaat dat de terugverdientijd (zonder subsidie) meer dan vijf jaar zal bedragen, omdat ondernemingen op grond van artikel 2.15, eerste lid, van het Activiteitenbesluit milieubeheer al verplicht zijn te investeren in energiebesparende maatregelen die een terugverdientijd van vijf jaar of minder hebben. Met de subsidie worden dus alleen de investeringen gestimuleerd die ondernemingen niet al verplicht zijn om te doen. Ook wordt met deze afwijzingsgrond aangesloten bij het Klimaatakkoord waarin is opgenomen dat rendabele investeringen met een terugverdientijd van meer dan 5 jaar gestimuleerd moeten worden. Deze investeringen zijn maatschappelijk gezien (lees: in de zin van het concept Klimaatakkoord) wel rendabel, maar niet vanuit een bedrijfseconomisch perspectief. Deze investeringen moeten dan ook gestimuleerd worden teneinde een mogelijke kans op toekomstig rentabiliteit te vergroten. De verwachting is namelijk dat de investeringskosten op termijn lager zullen worden doordat productie- en installatiekosten lager worden door serieproductie (schaalvoordelen), alsook dat de kosten van energie en van CO₂-emissie omhoog gaan waardoor het meer rendabel is te investeren in aanpassingen in de bedrijfsvoering dan deze hogere kosten te dragen.

Bij de berekening van de duur van de terugverdientijd wordt op grond van artikel 4.6.7, tweede lid, gebruikgemaakt van de methode, opgenomen in bijlage 10a van de Activiteitenregeling milieubeheer¹. Dit is dezelfde methode waarmee ook de terugverdientijd, bedoeld in artikel 2.15, eerste lid, van het Activiteitenbesluit milieubeheer, wordt berekend. Door het gebruik van deze methode wordt gewaarborgd dat alleen de investeringen voor subsidie in aanmerking komen die niet al verplicht gedaan moeten worden op grond van artikel 2.15, eerste lid, van het Activiteitenbesluit milieubeheer.

Voorbeeld:

Als energie-efficiency maatregel wordt een warmtepomp geplaatst om in het warmtegebruik onder de 100 °C te voorzien. Uitgangspunten:

- De warmtepomp heeft een COP (Coefficient of Performance) van 4.
- De warmtepomp heeft een vermogen van 1 MWth
- De investering voor de warmtepomp inclusief inbouw- en aanpassingskosten binnen de **inrichting bedraagt €350.000**.
- Er is een extra 630KVA aansluiting nodig de eenmalige aansluitkosten hiervan bedragen **€50.000**.
- De referentie investering is een warmwaterketel waarvan de kosten inclusief inbouw **€100.000 bedragen**.
- Voor de financieringskosten wordt een rente van 4,34% aangehouden (bijlage 10a van de Activiteitenregeling).
- De warmtepomp wordt ingezet met 8000 vollasturen per jaar.
- Voor jaarlijkse operationele kosten (onderhoud en bediening) wordt 3% van de investering aangenomen.
- De warmtepomp heeft een levensduur van 15 jaar, er wordt geen restwaarde aangenomen.
- De kosten voor elektriciteit en gas bedragen **in dit voorbeeld respectievelijk 0,10 €/kWh en 0,24 €/Nm³** (bijlage 10a van de Activiteitenregeling).
- De aanvrager is niet ETS-plichtig dus er zijn geen financiële baten voor de vermeden CO₂.

¹ <https://www.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2019-38941.html>

- De warmwaterboiler heeft een rendement van 90%.

In de terugverdientijd (TVT) berekening worden operationele-, financieringskosten en overige kosten baten (bv. energie) meegenomen. Voor het bepalen van het subsidiabele kosten wordt alleen uitgegaan van de (meer)investering en de bijbehorende referentie investering.

De terugverdientijd van energiebesparende maatregelen wordt berekend met de volgende formule:

$$TVT = (I + F)/B,$$

Waarin:

TVT: de terugverdientijd in jaren;

I: de (meer)investering in euro's;

F: de kosten voor de financiering van de (meer)investering in euro's;

B: de jaarlijkse kostenbesparing in euro's.

$$I = 350.000 + 50.000 - 100.000 = \text{€}300.000$$

Er wordt op jaarbasis 1.00.000 Nm³ gas bespaard en daarvoor in de plaats is 2 miljoen kWh elektrische energie extra nodig.

$$B = 1.000.000 * 0,24 - 2.000.000 * 0,10 - 0,03 * (350.000 - 100.000) = \text{€}32.500$$

De kosten voor de financiering van de (meer)investering conform bijlage 10a van de Activiteitenregeling zijn:

$$F = 0,0434 * (0,5 * I) * (I/B) = 0,0434 * (0,5 * 300.000) * (300.000/32.500) = \text{€}60.092$$

$$TVT = (300.000 + 60.092)/32.500 = 11 \text{ jaar.}$$

Afspraken van MJA- en MEE-deelnemers

Ook wordt op grond van onderdeel b een subsidieaanvraag afgewezen, indien het project waarvoor subsidie is aangevraagd maatregelen betreft die de onderneming in het kader van de Meerjaren Afspraak Energie-efficiëntie 2014-2020 (MJA3)², de Meerjarenafspraken Energie-efficiëntie ETS-ondernemingen (MEE)³ of het Addendum Meerjarenafspraken Energie-efficiëntie ETS-ondernemingen (MEE)⁴ reeds toegezegd heeft te zullen nemen. Dit betreft zowel de zekere als de voorwaardelijke maatregelen. Een dergelijk project wordt namelijk op basis van het convenant ook al zonder subsidie uitgevoerd.

Kwaliteit van het project

Ook wordt op grond van onderdeel c een subsidieaanvraag afgewezen indien de kwaliteit van het project onvoldoende is. Er wordt gekeken naar aanpak en methodiek, zoals de beschrijving in het projectplan van de achtergrond van het probleem, de probleemdefinitie, het verrichte vooronderzoek, de doelen, de inhoudelijke aanpak, de per betrokken partij uit te voeren activiteiten, de projectfasen inclusief go/no go momenten, de te gebruiken middelen en de resultaten. Ook wordt beoordeeld of het projectplan inzicht **geeft in de risico's en hoe daarmee** omgegaan wordt. Daarnaast is van belang dat de partijen die bij het project betrokken zijn (de aanvrager en eventuele uitbestedingsrelaties) de voor het project noodzakelijke partijen zijn (betrokkenheid van de waardeketen: producent/ontwikkelaar, leverancier en (eind)gebruiker), of de kwaliteit van die partijen voldoende is om het project goed uit te voeren (de partijen beschikken over de benodigde kennis en ervaring) en of de inbreng van de deelnemende partijen duidelijk is. Voor de mate waarin de beschikbare middelen effectief en efficiënt ingezet worden, geldt dat de financiële middelen zowel de gevraagde subsidie betreffen als de andere middelen waarmee het project gefinancierd wordt. Om te voorkomen dat er onevenredig dure investeringen opgevoerd worden, wordt bij de beoordeling meegewogen welke invloed het project kan hebben

² Stcrt 2018, nr 50932.

³ <https://www.rvo.nl/sites/default/files/bijlagen/MEE%20convenanttekst%20-%202020oktober%202009.pdf>

⁴ Stcrt 2017, nr 31828.

op het bereiken van CO2-reductie in Nederland en of dat in verhouding staat tot de totale subsidiabele projectkosten die opgevoerd worden.

Subsidie moet € 125.000 of meer zijn

Verder wordt op grond van onderdeel d de subsidieaanvraag afgewezen indien de te verlenen **subsidie minder dan € 125.000,-** zou bedragen. Er is gekozen voor dit minimumbedrag om ervoor te zorgen dat de projecten nog wel een bepaalde omvang hebben, zodat daadwerkelijk de doelstelling van de subsidiemodule bereikt kan worden. Ook wordt met het minimum subsidiebedrag bewerkstelligd dat alle projecten in hetzelfde arrangement van het Raamwerk voor uitvoering van subsidies zullen vallen.

Alleen bewezen technieken komen in aanmerking

Tot slot waarborgen de onderdelen e en f dat alleen investeringen die zich al bewezen hebben voor subsidie in aanmerking komen. Een subsidie wordt daarom afgewezen indien de aanvrager onvoldoende aannemelijk heeft gemaakt dat de subsidieaanvraag een project betreft ten behoeve van een investering die zich in drie of meer soortgelijke projecten in de industrie in Nederland bewezen heeft. De onderhavige subsidiemodule richt zich op investeringen in activa die zich al bewezen hebben en (op korte termijn) tot CO2-reductie zouden kunnen leiden. De investering moet tenminste op drie plaatsen in soortgelijke projecten in de industrie in Nederland bewezen zijn. De aanvrager dient aannemelijk te maken dat dit het geval is, voorzien van een deugdelijke onderbouwing.

Om te waarborgen dat investeringen zich al bewezen hebben is het ook de bedoeling om alleen investeringen te stimuleren waarvoor niet al op grond van de DEI+ een subsidieaanvraag ingediend zou kunnen worden. Hierdoor kunnen de meer innovatieve investeringen die al onder de DEI+ vallen niet via onderhavige subsidiemodule gestimuleerd worden en wordt puur op de gewenste versnelling ingezet. In de DEI+ geldt als voorwaarde dat maximaal drie soortgelijke projecten gesubsidieerd kunnen worden vanuit de RNES. De onderhavige subsidiemodule beoogt de fase daarna te ondersteunen, zodat technieken die reeds een aantal keer bewezen zijn in de industrie in Nederland maar een nog hoge terugverdientijd hebben, verder tot uitrol gebracht kunnen worden.

Bijlage 3: Verklarende woordenlijst

Aanvrager

Een natuurlijke persoon of rechtspersoon neemt deel aan het project voor eigen kosten en risico. Geen subsidie wordt verstrekt aan een provincie, gemeente of openbaar lichaam als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Algemene groepsvrijstellingsverordening

Verordening (EU) nr. 651/2014 van de Commissie van 17 juni 2014 waarbij bepaalde categorieën steun op grond van de artikelen 107 en 108 van het Verdrag met de interne markt verenigbaar worden verklaard (PbEU 2014, L 187). <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0651&from=NL>

CO₂

CO₂ of CO₂-equivalent.

CO₂-equivalent

De hoeveelheid CH₄, N₂O, HFK's, PFK's en SF₆, die overeenkomstig de factoren in bijlage 2 eenzelfde broeikas effect oplevert als een massa-eenheid CO₂.

Derden (subcontractant)

Derden voeren een deel van het project uit in opdracht en op kosten van de aanvrager. Met een derde kan een uitbestedingsovereenkomst gesloten worden.

Energie-efficiëntie

Een hoeveelheid bespaarde energie op het niveau van de onderneming die wordt vastgesteld door het verbruik vóór en ná de invoering van een maatregel ter verbetering van de energie-efficiëntie te meten en/of te ramen, gecorrigeerd voor externe factoren die het energieverbruik beïnvloeden;

Energie-infrastructuur

De energie-infrastructuur (m.u.v. overige infrastructuur) is onderworpen aan volledige tarief- en toegangsregulering overeenkomstig wetgeving inzake de interne energiemarkt. Energie-infrastructuur betreft alle fysieke uitrusting of faciliteit die gelegen is binnen de Unie of die de Unie verbindt met één of meer derde landen en die onder de volgende categorieën valt:

a) wat elektriciteit betreft:

- i) infrastructuur voor transmissie in de zin van artikel 2, lid 3, van Richtlijn 2009/72/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor elektriciteit (2);
- ii) infrastructuur voor distributie in de zin van artikel 2, lid 5, van Richtlijn 2009/72/EG;
- iii) **„elektriciteitsopslag“: faciliteiten gebruikt voor de permanente of tijdelijke opslag van elektriciteit** in bovenof ondergrondse infrastructuur of geologische locaties, mits deze direct zijn aangesloten op hoogspanningstransmissielijnen ontworpen voor een spanning van 110 kV of meer;
- iv) alle uitrusting of installaties die van essentieel belang zijn om de in punten i) tot en met iii) omschreven systemen op een veilige, betrouwbare en efficiënte wijze te laten functioneren, met inbegrip van beschermings-, monitorings- en toezichtssystemen op alle spanningsniveaus en onderstations, en
- v) **„slimme netten“: alle uitrusting, lijnen**, kabels of installaties, zowel op transmissie- als op middenspanningsdistributieniveau, die moet dienen voor digitale tweewegs communicatie, (bijna) realtime, interactieve en intelligente monitoring en sturing van elektriciteitsproductie, -transmissie, -distributie en -verbruik binnen een elektriciteitsnetwerk, met het oog op de ontwikkeling van een netwerk dat op efficiënte wijze het gedrag en de acties van alle op het netwerk aangesloten gebruikers (producenten, verbruikers en producenten- verbruikers) integreert, om zo een economisch doelmatig en duurzaam elektriciteitsnet tot stand te brengen met slechts beperkte verliezen, dat van hoge kwaliteit is, met grote voorzieningszekerheid en goed beveiligd;

b) wat gas betreft:

- i) transmissie- en distributiepijpleidingen voor het transport van aardgas en biogas die deel uitmaken van een netwerk, met uitsluiting van hogedrukpijpleidingen die worden gebruikt voor de upstreamdistributie van aardgas;
- ii) de met de in punt i) bedoelde hogedrukgaspijpleidingen verbonden ondergrondse opslagfaciliteiten;
- iii) alle uitrusting of installaties die van essentieel belang zijn voor een veilige, betrouwbare en efficiënte exploitatie van het net of om een bidirectionele capaciteit mogelijk te maken, met inbegrip van compressorstations;

c) Overige infrastructuur : zie de **definitie "Lokale infrastructuur"** hieronder.

Exploitatiewinst

Het verschil tussen de gediscoteerde inkomsten en de gediscoteerde exploitatiekosten over de betrokken levensduur van de investering, wanneer dit verschil positief is. De exploitatiekosten omvatten kosten zoals personeelskosten, kosten voor materialen, uitbestede diensten, communicatie, energie, onderhoud, huur, administratie, doch, voor de toepassing van deze verordening, niet de afschrijvingslasten of de financieringskosten indien deze werden gedekt door investeringssteun. De levensduur dient minimaal 5 jaar te zijn.

Industrie

Het geheel van ondernemingen die:

- materiële goederen produceren, waarbij grondstoffen worden verwerkt en waarbij sprake is van een hoge graad van mechanisering en automatisering, genoemd in de Standaardbedrijfsindeling van het Centraal Bureau voor de Statistiek, hoofdgroep C, of
- energie distribueren, genoemd in de Standaardbedrijfsindeling van het Centraal Bureau voor de Statistiek, hoofdgroep D, of
- afval en afvalwater verwerken, genoemd in de Standaardbedrijfsindeling van het Centraal Bureau voor de Statistiek, hoofdgroep E.

Via deze link kunt u [de SBI indeling van het CBS raadplegen](#).

Intermediair

U kunt besluiten om iemand anders (een intermediair) in te schakelen om de subsidieaanvraag in te dienen, bijvoorbeeld als uw organisatie niet zelf over een eHerkenningsmiddel beschikt. Vaak is dit een (subsidie)adviseur, maar soms ook een moeder- of zusterbedrijf. Uw intermediair heeft dan een machtiging nodig om namens u of uw organisatie op te treden. Als de naam van uw onderneming of het KvK nummer afwijkt van die van de subsidieaanvrager (penvoerder) dan bent u een intermediair en heeft u een rechtsgeldig ondertekende machtiging nodig.

Kleine onderneming, middelgrote onderneming, MKB-onderneming

Onder een MKB-onderneming in de zin van de verordeningen 70/2001 en 364/2004 van de Europese Commissie inzake staatssteun voor kleine of middelgrote onderneming wordt verstaan een onderneming die:

- minder dan 250 (klein: 50) werknemers heeft en
- **een jaaromzet heeft van niet meer dan € 50 miljoen (klein: € 10 miljoen) óf**
- een jaarlijks balanstotaal heeft van niet meer dan **€ 43 miljoen (klein: € 10 miljoen)**, en
- niet voor 25 procent of meer van het kapitaal of van de stemrechten in handen is van één of meerdere onderneming(en) die niet aan deze definitie voldoen, met uitzondering van openbare participatiemaatschappijen, van ondernemingen van risicokapitaal of van institutionele beleggers, indien deze individueel noch gezamenlijk in enig opzicht zeggenschap over de onderneming hebben.

Indien de onderneming onderdeel is van een groep, telt het totaal van de groep. Zie voor een toets www.rvo.nl/subsidies-regelingen/subsidiespelregels/standaardformulieren/mkb-toets.

Lokale infrastructuur

Infrastructuur, zoals bedoeld in artikel 56 van de algemene groepsvrijstellingsverordening. Hieronder valt niet energie-infrastructuur, te weten infrastructuur voor elektriciteit, gas en CO₂, zoals bedoeld in artikel 48 van de algemene groepsvrijstellingsverordening. Overige infrastructuur, zoals een stoomnetwerk of een warmtenetwerk, komt in aanmerking voor subsidie als er sprake is van lokale infrastructuur. Het moet gaan om een open infrastructuur, dat wil zeggen dat ook andere ondernemingen op de infrastructuur aangesloten kunnen worden.

Meerjarenafspraken Energie-efficiëntie

Nederlandse bedrijven hebben met de overheid afgesproken hoeveel energie ze zullen besparen tot 2020. De uitgangspunten staan in de Meerjarenafspraken energie-efficiëntie. Deze afspraken krijgen concreet vorm in de energie-**efficiëntieplannen (EEP's), die bedrijven elke vier jaar** opstellen. Op dit moment zijn er drie verschillende meerjarenafspraken energie-efficiëntie: de Meerjaren Afspraak Energie-efficiëntie 2014-2020 (MJA3), de Meerjarenafspraken Energie-efficiëntie ETS-ondernemingen (MEE) en het Addendum Meerjarenafspraken Energie-efficiëntie ETS-ondernemingen (MEE).

In het MJA3-convenant maakt de overheid vrijwillige, maar niet vrijblijvende afspraken met circa 1100 bedrijven en instellingen over energie-efficiëntie. Deelnemende bedrijven verplichten zichzelf met een Energie-Efficiëntie Plan (EEP) om ten minste 2 procent minder energie per jaar te verbruiken. Bij MJA3 zijn de ministeries van Binnenlandse Zaken, Economische Zaken, Infrastructuur en Milieu, Financiën en het Inter Provinciaal Overleg betrokken.

Het MEE-convenant is bedoeld voor grote industriële bedrijven die verplicht meedoen aan het emissiehandelsstelsel van de Europese Unie: Emissions Trading System (ETS). Het MEE-convenant is in 2009 ondertekend en is gebaseerd op MJA3. Bij MEE zijn de ministeries van Economische Zaken, Infrastructuur en Milieu, en Financiën betrokken. Ook organisaties die deelnemen aan de MEE dienen een Energie-Efficiëntie Plan (EEP) op te stellen.

Het Addendum Meerjarenafspraken Energie-efficiëntie ETS-ondernemingen (Addendum MEE) houdt in dat individuele MEE-bedrijven een aanvullende individuele verplichting aan zijn gegaan om samen 9 PJ aanvullende finale energiebesparing te realiseren. Dit gebeurt in het kader van de afspraken uit het Energieakkoord voor Duurzame Groei van 6 september 2013⁵. De MEE-bedrijven gaven eind juni 2017 hun akkoord op hun individuele besparingsopgaven. Hiervoor hebben zij een addendum op hun EEP gemaakt.

Milieubescherming

Elke maatregel die is gericht op preventie of herstel van *aantastingen van de natuurlijke omgeving of de natuurlijke hulpbronnen door de eigen activiteiten van een begunstigde*, op beperking van het risico op dergelijke aantastingen, dan wel op aanmoediging van een rationeler gebruik van die hulpbronnen, daaronder begrepen energiebesparende maatregelen en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen;

Ondernemer

Een natuurlijke persoon of rechtspersoon (niet zijnde een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld) die een onderneming in stand houdt (niet zijnde een onderneming die bij regeling van de Minister van Economische Zaken en Klimaat is uitgesloten).

Projectkosten

Kosten die een subsidieontvanger na de indiening van de aanvraag heeft gemaakt en betaald en die noodzakelijk zijn en rechtstreeks aan de uitvoering van het project zijn toe te rekenen.

Recycling en hergebruik van afval

Recycling van afval betreft elke nuttige toepassing waardoor afvalstoffen opnieuw worden verwerkt tot producten, materialen of stoffen, voor het oorspronkelijke doel of voor een ander doel. Dit omvat het opnieuw bewerken van organisch afval, maar het omvat niet energietierugwinning, noch het opwerken tot materialen die bestemd zijn om te worden gebruikt als brandstof of als opvulmateriaal.

Met *hergebruik* wordt bedoeld elke handeling waarbij producten of componenten die geen afvalstoffen zijn, opnieuw worden gebruikt voor hetzelfde doel als dat waarvoor zij waren bedoeld.

Het moet gaan om recycling en hergebruik van afval dat door andere ondernemingen geproduceerd is. Het gerecycleerde of hergebruikte materiaal zou anders bij het afval belanden of op een minder milieuvriendelijke wijze worden verwerkt. Steun voor nuttige toepassing van afvalstoffen, niet zijnde recycling, valt hier niet onder.

⁵ Kamerstukken II 2012/13, 30 196, nr. 202

De investering doet niet uitsluitend de vraag naar het te recycleren materiaal toenemen zonder dat de inzameling van dat materiaal toeneemt.

Heeft u vragen, of twijfelt u of uw project binnen het programma past, neem dan contact op met:
Klantcontact@rvo.nl of Tel: 088 042 42 42

Dit is een publicatie van:

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Croeselaan 15 | 3521 BJ Utrecht
Postbus 8242 | 3503 RE Utrecht
T +31 (0) 88 042 42 42
F +31 (0) 88 602 90 23
E klantcontact@rvo.nl
www.rvo.nl

Deze publicatie is tot stand gekomen in opdracht van de ministeries van Economische Zaken en Klimaat, Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

© Rijksdienst voor Ondernemend Nederland | Juli 2020

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) stimuleert duurzaam, agrarisch, innovatief en internationaal ondernemen. Met subsidies, het vinden van zakenpartners, kennis en het voldoen aan wet- en regelgeving. RVO werkt in opdracht van ministeries en de Europese Unie.

RVO is een onderdeel van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Hoewel deze publicatie met de grootste zorg is samengesteld, kan RVO geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele fouten. De teksten zoals gepubliceerd in het Staatsblad en de Staatscourant zijn leidend.